

Moravcová
PhDr. Moravcová Dagmar

POSUDEK

Oponenta na bakalářskou práci

Jméno a příjmení žáka: Šárka Jarošová
Téma bakalářské práce: Osobní asistence

Oponent práce: PhDr. Dagmar Moravcová

Autorka předložené práce si zvolila aktuální, ale náročné téma, významně ovlivňující uplatňování práv integrace osob se zdravotním postižením. Osobní asistence ovlivňuje uspokojování sociálních potřeb těchto osob. Autorka ve své práci sleduje vznik této služby v ČR po roce 1990, utváření jejího legislativního rámce a její zakotvení v Zákoně 108/2006 o sociálních službách. V praktické části autorka popisuje na několika kazuistikách současnou praxi čerpání služby osobní asistence v zařízení, poskytujícím služby vzdělávací i sociální.

Bakalářská práce se věnuje jak rovině teoretické, tak i prakticky ověřuje naplnění legislativy v praxi. Cíl práce, zmapování přínosu osobní asistence ve speciálním zařízení a průzkum informovanosti laické populace o službě osobní asistence jako takové, zmiňuje autorka v textu mezi řádky Úvodu.

V „Teoretické části“ práce autorka v devíti kapitolách popisuje Historii vzniku služby „Osobní asistence“ a popisuje různé sociální oblasti, ve kterých její čerpání klient uplatní. Seznamuje čtenáře s bodovacím systémem, podle kterého se výše čerpání služby ve vztahu k sociálním potřebám klienta hodnotí a popisuje také vlastní práci osobního asistenta. V samostatné kapitole dále seznamuje autorka s činností osobního asistenta ve vzdělávacích zařízeních. V dalších kapitolách se autorka věnuje službám sociální péče a službám sociální intervence. V závěru *Teoretické části* předkládá čtenáři současné zakotvení služby osobní asistence ve znění Zákona 108/2006. Autorka tak vyčerpává základní okruhy tématu.

V „*Praktické části*“ autorka neuvádí znovu Cíl práce ani hypotézy, které si stanovila. Seznamuje čtenáře se speciálním vzdělávacím zařízením, kde se využívá osobní asistence. V jedné kapitole popisuje personální obsazení týmu vzdělávacího zařízení a blíže specifikuje úlohu osobního asistenta ve Speciální škole „Svítání“. V textu zmiňuje, že u většiny dětí se při čerpání služby osobní asistence jedná o řízenou osobní asistenci. V návazných čtyřech kapitolách zařazuje kasuistiky čtyř dětí. Kasuistiky ale nemají jednotnou osnovu, není u všech uveden věk dítěte a nelze je tudíž mezi sebou porovnat, působí pouze ilustrativně. V nejobsáhlejší kasuistice číslo 4 je podrobně čtenář seznámen s jednotlivými činnostmi, při kterých asistenci žák potřebuje a dostává. **Zatím, co autorka v kapitolách „Teoretické části“ popisuje úlohu osobní asistence při řešení sociálních potřeb, opomíjí zcela popsat úlohu asistenta pedagoga při uskutečňování vzdělávacích potřeb v průběhu výuky ve vzdělávacím zařízení, kterým speciální škola „Svítání“ bezpochyby je. Čtenář je tak zavádějícím způsobem informován o současné praxi vzdělávání dětí se specifickými potřebami.** Texty kasuistik ani úlohu osobního asistenta při vzdělávání čtyř dětí autorka blíže nerozebírá, nehodnotí, ani nevyvozuje z předložených kasuistik žádné závěry. V navazující kapitole dále autorka seznamuje čtenáře s provedeným šetřením informovanosti veřejnosti k tématu „Osobní asistence“. K empirickému šetření využívá autorka dotazník, který distribuuje mezi studenty středních škol. Blíže nespecifikuje, zda se jedná o studenty jedné či více škol, ani zda byli k empirickému šetření vybráni studenti škol z Prahy, krajského města či obce. Získaná data autorka přehledně vyjadřuje graficky, blíže se ale zjištěnými údaji

nezabývá. Postrádám souhrnné zhodnocení empirického šetření vzhledem k hypotézám. V bakalářské práci je sice obsažen „Závěr“, ten se ale vztahuje k celé práci. V textu, v „Závěru“ str. 62, autorka zmiňuje soudy k hypotézám, které předloženým šetřením nemohla ověřit.

Negativem předložené práce je zařazení kasuistik, které se nevztahují pouze k tématu osobní asistence v presentovaném speciálním vzdělávacím zařízení, ale popisují i úlohu asistenta pedagoga, o kterém se ale autorka ve své práci nezmiňuje. Pokud chtěla autorka popisovat osobní asistenci jako sociální službu, potom měla vybrat odpovídající sociální zařízení poskytující osobní asistenci jako sociální službu nebo vybrat kasuistiky klientů, kteří tuto službu výhradně používají. Při popisu speciálního školského zařízení autorka zcela opomněla legislativu, která zabezpečuje vzdělávání dětí se specifickými potřebami a upravuje také úlohu asistenta pedagoga ve výuce. Jedná se o Vyhlášku MŠMT ČR č. 73 z 9. února 2005 o vzdělávání dětí, studentů a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, studentů a žáků mimořádně nadaných. Dále nezmiňuje autorka Vyhlášku MŠMT ČR č. 72/2005 o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních. V praxi tak mimo legislativu ukotvující právo na vzdělání, průběh a zabezpečení vzdělávání upravují vzdělávání dětí se specifickými potřebami tyto dvě vyhlášky. Speciálně pedagogické centrum a další oprávněné subjekty na základě vyšetření dítěte zmapují potřeby dítěte při vzdělávání (individuální vzdělávací plán, potřebu asistence při výuce, další speciální pomůcky a potřeby k výuce) a nárokují finanční částku – normativ na zřizovateli a poskytovateli finančních prostředků na vzdělávání (obec, kraj, MŠČR). Asistent pedagoga je tedy pedagogický pracovník, jeho úkolem je asistovat při výuce žákovi, ke kterému je přiřazen a podle potřeb průběhu výuky a učitele pracuje i s dalšími žáky, kteří asistenci potřebují. Asistent pedagoga nevykonává asistenci při sociálních potřebách (hygiena, jídlo, oblékání, přechod z místnosti apod.). Pokud tedy v popisovaném zařízení působí asistenti, potom je jejich financování vícezdrojové, což autorka v textu nezmiňuje. Čtenář, který o úloze asistenta pedagoga informován v bakalářské práci není je v kontextu se Zákonem 108/2006 a vyhláškou MPSV ČR 505/2006, popisující osobní asistenci uveden ve zmatek, neboť v „Praktické části“ při popisu speciálního vzdělávacího zařízení i v kasuistikách jsou popisovány situace a činnosti (vzdělávací potřeby) o kterých legislativa sociální péče nehovoří, protože nespadá do její kompetence. Čtenář je tak mylně informován o čerpání sociálních prostředků na aktivity, které do sociální oblasti nepatří.

V praxi lze v jednom zařízení zajistit osobní asistenci žákům i asistenty pedagoga pro žáky ve výuce vícezdrojovým financováním, přičemž osobní asistence – sociální služba - se hradí s prostředků sociálních (klienti na ně připlácejí ze svých sociálních dávek) a asistent pedagoga se hradí z normativů na žáky a zařízení. Často finanční prostředky na zajištění péče nestačí a je nutné je doplnit sbírkami, dary, platbami za nadstandardní péči a podobně.

Z textu není zřejmé, zda měla autorka možnost seznámit se způsobem financování, jelikož ale autorka popisuje speciální školské zařízení, měla uvést i legislativu k tomu odpovídající a tím postihnout i specifika vzdělávání dětí se spec. potřebami.

Rozsah práce odpovídá požadavkům na bakalářskou práci. Předložená bakalářská práce působí ale nevyrovnaně, nevystihuje plně danou problematiku.

Literární zdroje odpovídají rozsahu práce, postrádám zdroje zabývající se vzděláváním dětí a mládeže se specifickými potřebami.

Předložený text je formulován srozumitelně, kultivovaně, na několika místech se objevují překlepy v terminologii (str.13 ...Independent Libiny...místo Living ., str. 20 imapirment místo impairment, str 33 ..síkávání., str. 39...hyperklinický syndrom.. , str. 41 ... kolonické křeče...)

V přílohách k práci nalezne čtenář popis Speciální školy Svítání v Pardubicích, ve kterých zmiňuje autorka i způsob financování služeb pro klienty, popis jednotlivých zařízení, Pracovní náplň asistenta ve speciální škole Svítání, o.p.s. i dílčí texty ze Zákona o sociálních službách 108/2006 Sb. a odkazy na další zdroje k uvedené problematice.

Bakalářská práce je dále doplněna obrazovými přílohami s ukázkami osobní asistence při různých volnočasových, sportovních i terapeutických činnostech. Pro úplnost je v přílohách zařazen dotazník pro poskytovatele služeb i pro žadatele o příspěvek na péči.

Cíl práce, prezentovat ucelený pohled na osobní asistenci se podařilo autorce částečně splnit.

Bakalářská práce je svým pohledem na problematiku osobní asistence jistě užitečným zdrojem informací, nedostatkem práce ale je, že v „Praktické části se autorka osobní asistencí jako sociální službou jednoznačně nezabývá, prezentací školského zařízení a předloženými kasuistikami zasahuje do oblasti pedagogické, která asistenci ve své legislativě sice také uvádí, ale pro potřeby výkladu je potřeba oba typy asistence oddělovat, i když paradoxně, v reálu může obě formy asistence vykonávat v jednom zařízení jeden a týž pracovník, odpovědný jak oblasti sociální, tak pedagogické, financovaný z několika různých zdrojů.

Rozsah práce 65 stran textu a 17 stran příloh je pro bakalářskou práci způsobilý, pro postížení dané problematiky nezbytný a přínosný.

Autorka cituje z aktuálních pramenů, uvedení 10 pramenů je minimem zdrojů informací pro bakalářskou práci.

Předložená práce vyhovuje požadavkům po formální i jazykové stránce.

Cíl práce autorka částečně splnila, doporučuji při obhajobě uvést rozdíl mezi osobní asistencí jako sociální službou a asistencí ve výuce jako službou pedagogickou, vyplývající z individuálních potřeb žáka a dále blíže seznámit se způsobem výběru respondentů empirického šetření.

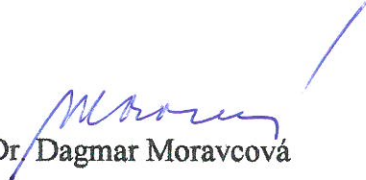
Otázka k obhajobě:

Formulujte rozdíly: a) osobní asistence – jako sociální služba dle textu Zákona 108/2006 a následných vyhlášek a b) asistence ve výuce jako forma pedagogické podpory, vyplývající z potřeb žáka, nároků konkrétní výukové situace a potřeb učitele, ve smyslu legislativy MŠMT – vyhláška 72 a 73/2006.

Navrhuji práci k obhajobě.

Navrhované hodnocení: dobře

V Praze dne 25.8. 2008

PhDr. Dagmar Moravcová